

УДК 327.57 [477+327.74НАТО]

Бабіч О.

магістр відділення Міжнародні відносини факультету міжнародних відносин,
політології та соціології ОНУ імені І. І. Мечникова

**ХАРТІЯ ПРО ОСОБЛИВЕ ПАРТНЕРСТВО МІЖ УКРАЇНОЮ
ТА НАТО**

Хартія про особливе партнерство між Україною та Організацією Північноатлантичного договору (НАТО) була підписана під час саміту в Мадриді 9 липня 1997 р. Хартія стала головним документом, що визначив характер відносин між Україною та НАТО на багато років. Вона стала продовженням співробітництва України з Альянсом в рамках програми «Партнерство заради миру» (1994 р.). У Хартії визнавалося, що незалежна, демократична та стабільна Україна є одним із ключових факторів забезпечення стабільності в Центрально-Східній Європі і на континенті в цілому. Важливим положенням було офіційне закріплення готовності союзників по

НАТО підтримувати суверенітет і незалежність України, її територіальну цілісність та її статус без'ядерної держави.

Базовим принципом, закріпленим в Хартії, є те, що жодна країна не має будувати власну безпеку за рахунок безпеки інших, розглядати жодну частину регіону ОБСЄ як сферу власного впливу і має утримуватися від загрози силою або використання сили проти будь-якої держави. Документ не передбачає поширення на Україну 5 статті Статуту НАТО про колективний захист у разі нападу на одного з членів. Однак передбачає створення кризового консультативного механізму на випадок, якщо Україна вбачатиме пряму загрозу власній територіальній цілісності, незалежності або безпеці.

Політичний діалог між НАТО та Україною здійснюється за допомогою двосторонніх контактів на всіх рівнях, включно з міжпарламентськими контактами між Верховною Радою України та Парламентською асамблеєю НАТО. Головна роль тут належить створеній 1997 р. Комісії Україна — НАТО (КУН). У розділі III Хартії серед сфер консультацій та співпраці України з НАТО називаються «політичні питання євроатлантичної безпеки та стабільності, запобігання конфліктам, управління кризами, підтримання миру, врегулювання конфліктів та гуманітарних операцій, політичні та оборонні аспекти нерозповсюдження ядерної, біологічної та хімічної зброї, контроль над озброєнням та роззброєнням, експорт озброєнь і передача сукупних технологій, боротьба з контрабандою наркотиків і тероризмом». Розділ IV Хартії передбачає проведення регулярних зустрічей між Україною та НАТО на рівні Північноатлантичної ради, взаємні візити високого рівня, механізми військового співробітництва, утворення військової місії зв'язку України при штаб-квартирі НАТО у Брюсселі.

У серпні 2009 р. в Брюсселі схвалили Декларацію про доповнення Хартії від 1997 року, що було спрямовано на поглиблення політичного діалогу на всіх рівнях, посилення ролі КУН в процесі реалізації реформ в Україні та проведення *ad hoc* консультацій.

Передбачена Хартією підтримка України Альянсом реалізувалася в контексті російсько-українського конфлікту. У заключному комюніке Варшавського саміту НАТО (липень 2016 р.) було засуджено російську агресію проти України і визначено, що «незалежна, суверенна і стабільна Україна, що твердо віддана демократії та верховенству права, є ключем до євроатлантичної безпеки». Затверджений самітом Комплексний план з підтримки (КПП) України передбачає надання найбільшої в історії НАТО допомоги країні, що не є членом Альянсу. Так, КПП планує відкрити нові трастові фонди для фінансування допомоги в розмінуванні на Донбасі та закупівлі обладнання для посилення кіберзахисту.

Загалом практична співпраця українських Збройних Сил із оборонними силами країн НАТО розгортається у 13 галузях і за 40 цільовими напрямками, що дозволяє вирішувати найбільш складні завдання, які стосуються посилення обороноздатності держави, вирішення поточних оперативних потреб і зміцнення оборонного потенціалу, реалізації реформ, розвитку військової співпраці.